

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 10ης Μαΐου 2007*

Στην υπόθεση C-508/04,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2004,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους M. van Beek και B. Schima, επικουρούμενους από τον M. Lang, Rechtsanwalt, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Δημοκρατίας της Αυστρίας, εκπροσωπούμενης από τους E. Riedl και H. Dossi, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta (εισηγητή), Γ. Αρέστη, J. Malenovský και Τ. von Danwitz, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Ιανουαρίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με την προσφυγή της η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 1, το άρθρο 6, παράγραφοι 1 έως 4, καθώς και από τα άρθρα 7, 11, 12, 13, 15, 16, παράγραφος 1, και το άρθρο 22, στοιχείο β', της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 7, στο εξής: οδηγία).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

2 Το άρθρο 1 της οδηγίας περιέχει ορισμένους ορισμούς, μεταξύ των οποίων τους ακόλουθους:

«ε) *κατάσταση της διατήρησης ενός φυσικού οικοτόπου*: το αποτέλεσμα του συνόλου των παραγόντων που επιδρούν σε ένα φυσικό οικοτόπο, καθώς και στα χαρακτηριστικά είδη που βρίσκονται σε αυτόν και οι οποίοι παράγοντες μπορούν να αλλοιώσουν μακροπρόθεσμα την φυσική του κατανομή, τη δομή του και τις λειτουργίες του, καθώς και την μακροπρόθεσμη επιβίωση των χαρακτηριστικών ειδών του στο αναφερόμενο στο άρθρο 2 έδαφος.

Η “κατάσταση της διατήρησης” ενός φυσικού οικοτόπου θεωρείται “ικανοποιητική” όταν:

— η περιοχή της φυσικής κατανομής του και οι εκτάσεις που περιέχει μένουν σταθερές ή αυξάνονται

και

— η δομή και οι ειδικές λειτουργίες που απαιτούνται για τη μακροπρόθεσμη συντήρησή του υφίστανται και είναι δυνατόν να συνεχίσουν να υφίστανται κατά το προβλεπτό μέλλον

και

- η κατάσταση της διατήρησης των χαρακτηριστικών ειδών κρίνεται ικανοποιητική κατά την έννοια του στοιχείου θ'.

[...]

ζ) *είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος*: τα είδη τα οποία, στο έδαφος που αναφέρεται στο άρθρο 2:

- i) διατρέχουν κίνδυνο, εξαιρουμένων εκείνων η περιοχή φυσικής κατανομής των οποίων εκτείνεται οριακά μόνον στο προαναφερόμενο έδαφος και τα οποία δεν διατρέχουν κίνδυνο ούτε είναι ευπρόσβλητα στην περιοχή του δυτικού παλαιοαρκτικού

ή

- ii) είναι ευπρόσβλητα, δηλαδή πιθανολογείται ότι στο προσεχές μέλλον ενδέχεται να περιληφθούν στην κατηγορία των ειδών που διατρέχουν κίνδυνο, εφόσον εξακολουθήσουν να υπάρχουν οι παράγοντες που δημιουργούν αυτόν τον κίνδυνο

ή

iii) είναι σπάνια, δηλαδή οι πληθυσμοί τους είναι ολιγάριθμοι και μολονότι δεν διατρέχουν επί του παρόντος κίνδυνο ούτε είναι ευπρόσβλητα, υπάρχει κίνδυνος να καταστούν. Τα είδη αυτά ευρίσκονται σε γεωγραφικές περιοχές μικρές ή αραιά διασκορπισμένες σε μία μεγαλύτερη έκταση

ή

iv) είναι ενδημικά και απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, λόγω της ιδιομορφίας του οικοτόπου τους ή/και των ενδεχομένων επιπτώσεων που μπορεί να έχει η εκμετάλλευσή τους στην κατάσταση της διατήρησής τους.

Τα είδη αυτά αναγράφονται ή θα ήταν δυνατό να αναγραφούν στο παράρτημα II ή/και IV ή V.

η) *είδη προτεραιότητας*: τα είδη, που αναφέρονται στο στοιχείο ζ' σημείο i, για τη διατήρηση των οποίων η Κοινότητα φέρει ιδιαίτερη ευθύνη λόγω του μεγέθους του τμήματος της περιοχής της φυσικής τους κατανομής το οποίο περιλαμβάνεται στο αναφερόμενο στο άρθρο 2 έδαφος. Αυτά τα είδη προτεραιότητας σημειώνονται με αστερίσκο (*) στο παράρτημα II.

θ) *κατάσταση διατήρησης ενός είδους*: το αποτέλεσμα του συνόλου των παραγόντων που, επιδρώντας στο οικείο είδος, είναι δυνατόν να αλλοιώσουν μακροπρόθεσμα την κατανομή και το μέγεθος των πληθυσμών του στο αναφερόμενο στο άρθρο 2 έδαφος.

Η “κατάσταση της διατήρησης” κρίνεται ως “ικανοποιητική” όταν:

- τα δεδομένα τα σχετικά με την πορεία των πληθυσμών του οικείου είδους δείχνουν ότι το είδος αυτό εξακολουθεί και μπορεί να εξακολουθεί μακροπρόθεσμα να αποτελεί ένα ζωτικό στοιχείο των φυσικών οικοτόπων στους οποίους ανήκει

- η περιοχή της φυσικής κατανομής του είδους αυτού δεν φθίνει ούτε υπάρχει κίνδυνος να μειωθεί κατά το προβλεπτό μέλλον και

- υπάρχει και θα συνεχίσει πιθανόν να υπάρχει ένας οικότοπος σε επαρκή έκταση ώστε οι πληθυσμοί του να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα·

[...]

ιβ) *ειδική ζώνη διατήρησης*: ένας τόπος κοινοτικής σημασίας ορισμένος από τα κράτη μέλη μέσω κανονιστικής διοικητικής ή/και συμβατικής πράξης, στον οποίο εφαρμόζονται τα μέτρα διατήρησης που απαιτούνται για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση, σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των φυσικών οικοτόπων ή/και των πληθυσμών των ειδών για τα οποία ορίστηκε ο τόπος.»

- 3 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας: «Για τις ειδικές ζώνες διατήρησης, τα κράτη μέλη καθορίζουν τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που ενδεχομένως συνεπάγονται ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης ή ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης και τα δέοντα κανονιστικά διοικητικά ή συμβατικά μέτρα που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος I και των ειδών του παραρτήματος II, τα οποία απαντώνται στους τόπους.»
- 4 Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας ορίζει: «Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών, καθώς και οι ενοχλήσεις που έχουν επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι ζώνες έχουν ορισθεί, εφόσον οι ενοχλήσεις αυτές θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις σημαντικές όσον αφορά τους στόχους [...] οδηγίας.»
- 5 Το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει:

«Τα κράτη μέλη, υπό τον όρο ότι δεν υπάρχει άλλη αποτελεσματική λύση και ότι η παρέκκλιση δεν παραβιάζει τη διατήρηση, σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των πληθυσμών των συγκεκριμένων ειδών στην περιοχή της φυσικής του κατανομής, μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις των άρθρων 12, 13, 14 και 15, στοιχεία α' και β':

- α) για να προστατεύσουν την άγρια πανίδα και χλωρίδα και να διατηρήσουν τους φυσικούς οικοτόπους·

- β) για να προλάβουν σοβαρές ζημιές, ιδίως των καλλιεργειών, της κτηνοτροφίας, των δασών, των πληθυσμών ιχθύων και των υδάτων και ιδιοκτησιών άλλης μορφής·
- γ) για λόγους δημόσιας υγείας και ασφαλείας ή για άλλους επιτακτικούς λόγους προέχοντος δημοσίου συμφέροντος, συμπεριλαμβανομένων τυχόν λόγων κοινωνικού ή οικονομικού χαρακτήρα και ευεργετικών συνεπειών πρωταρχικής σημασίας για το περιβάλλον·
- δ) για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς λόγους, για λόγους αποκατάστασης πληθυσμών και επανεισαγωγής των εν λόγω ειδών και για επιχειρήσεις αναπαραγωγής που απαιτούνται για τους σκοπούς αυτούς, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής αναπαραγωγής των φυτών·
- ε) για να επιτρέψουν, υπό όρους αυστηρά ελεγχόμενους, την επιλεκτική και ποσοτικά περιορισμένη σύλληψη ή κράτηση περιορισμένου αριθμού, προσδιορισμένου από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, μερικών δειγμάτων των ειδών που αναφέρει το παράρτημα IV.»
- 6 Το άρθρο 22, στοιχείο β', της οδηγίας ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι τα κράτη μέλη «μεριμνούν ώστε η ηθελημένη εισαγωγή ενός μη τοπικού είδους στο φυσικό περιβάλλον να ρυθμίζεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μη παραβλάπτει καθόλου τους φυσικούς οικοτόπους στην περιοχή της φυσικής τους κατανομής ούτε την τοπική άγρια πανίδα και χλωρίδα, όποτε δε το κρίνουν αναγκαίο, απαγορεύουν την εν λόγω εισαγωγή. Τα αποτελέσματα των μελετών εκτίμησης ανακοινώνονται στην επιτροπή προς ενημέρωση».

Οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των διαφόρων ομοσπόνδων κρατών της Αυστρίας, των οποίων αμφισβητείται η συμφωνία με τις διατάξεις της οδηγίας

Το ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας

- 7 Πρόκειται για τις ακόλουθες διατάξεις: το άρθρο 95 του νόμου της Κάτω Αυστρίας περί θήρας [Niederösterreichisches Jagdgesetz 1974, LGBl. (Niederösterreich) αριθ. 76/1974, στο εξής: Nö JagdG], το άρθρο 9, παράγραφος 5, το άρθρο 17, παράγραφος 5, το άρθρο 20, παράγραφος 4, καθώς και τα άρθρα 21 και 22 του νόμου της Κάτω Αυστρίας περί προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος [Niederösterreichisches Naturschutzgesetz 2000, LGBl. (Niederösterreich) αριθ. 87/00, στο εξής: Nö NSchG].
- 8 Το άρθρο 95 του Nö JagdG ορίζει:

«1. Απαγορεύονται όλες οι μη επιλεκτικές μέθοδοι θήρας· ειδικότερα, απαγορεύεται:

[...]

3) η θήρα κατά τη διάρκεια της νύχτας, δηλαδή κατά τη διάρκεια της περιόδου της αρχομένης 90 λεπτά μετά τη δύση του ηλίου και περατούμενης 90 λεπτά προ της ανατολής του ηλίου· η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει για τη θήρα αγριοχοίρων και αρπακτικών, αγριόκουρκων και λυροπετεινών, αγριόπαπιας και μπεκάσας·

4) η χρησιμοποίηση, προς αιχμαλωσία ή φόνο του θηράματος, συσκευών φωτισμού των στόχων πλην κινητών λαμπτήρων, τεχνητών φωτεινών πηγών, όπως συσκευών υπέρυθρων ακτίνων, ηλεκτρονικών συσκευών οράσεως, συσκευών οράσεως που περιλαμβάνουν μετατροπέα εικόνας ή ηλεκτρονικό μεγεθυντή εικόνας για την πραγματοποίηση νυκτερινών βολών, όπως μεγεθυντών εναπομένουσας φωτεινότητας.

[...]

8) η χρησιμοποίηση, ως ζωντανών δολωμάτων, τυφλών ή μη αρτιμελών πτηνών, καθώς και αναισθητοποιημένων δολωμάτων· η χρήση μαγνητοφώνων, ηλεκτρικών ή ηλεκτρονικών συσκευών δυναμένων να προκαλέσουν φόνο ή κώφευση· η χρήση κατόπτρων ή άλλων μέσων θαμβώσεως, εκρηκτικών ή μη επιλεκτικών δικτύων· η χρήση αερίων ή καπνού·

9) η θήρα πτερωτών θηραμάτων με βρόχους, ξόβεργες, αγκίστρια, δίχτυα ή παγίδες·

10) η θήρα από ιπτάμενες συσκευές, κινούμενα αυτοκίνητα ή σκάφη κινούμενα με ταχύτητα υπερβαίνουσα τα πέντε χιλιόμετρα ανά ώρα.

[...]»

9 Το άρθρο 9 του Nö NSchG ορίζει:

«[...]

2. [...] νοείται ως:

[...]

6) κατάσταση διατήρησης ενός φυσικού οικοτόπου: το αποτέλεσμα του συνόλου των παραγόντων που επιδρούν σε ένα φυσικό οικοτόπο, καθώς και στα χαρακτηριστικά είδη που βρίσκονται σε αυτόν, οι οποίοι μπορούν να αλλοιώσουν μακροπρόθεσμα τη φυσική του κατανομή, τη δομή του και τις λειτουργίες του, καθώς και τη μακροπρόθεσμη επιβίωση των χαρακτηριστικών ειδών·

7) είδη προτεραιότητας: τα άγρια ζώα και φυτά για τη διατήρηση των οποίων η Κοινότητα φέρει ιδιαίτερη ευθύνη και τα οποία σημειώνονται με αστερίσκο στο παράρτημα II της οδηγίας περί οικοτόπων·

8) κατάσταση διατήρησης ενός είδους: το αποτέλεσμα του συνόλου των παραγόντων που, επιδρώντας στο οικείο είδος, είναι δυνατόν να αλλοιώσουν μακροπρόθεσμα την κατανομή και το μέγεθος των πληθυσμών του·

9) σκοπός της διατηρήσεως: η διατήρηση ή η αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως των φυσικών οικοτόπων στους οποίους αναφέρεται η

οδηγία περί οικοτόπων, καθώς και των ειδών της πανίδας και χλωρίδας στα οποία αναφέρεται το παράρτημα II της οδηγίας αυτής και τα οποία διαβιούν σε τόπο κοινοτικής σημασίας, καθώς και εκείνων των ειδών πτηνών που απαριθμούνται στο παράρτημα I της οδηγίας περί αγρίων πτηνών και στα οποία παραπέμπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, της ανωτέρω οδηγίας, τα οποία διαβιούν εντός ευρωπαϊκής ζώνης διατηρήσεως των πτηνών και των φυσικών οικοτόπων τους.

3. Η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους, χαρακτηρίζει τους τόπους στους οποίους αναφέρεται η παράγραφος 1 ως ειδικές ζώνες διατηρήσεως, καλούμενες «ευρωπαϊκές ζώνες διατηρήσεως». Ειδικότερα, χαρακτηρίζονται ως ευρωπαϊκές ζώνες διατηρήσεως οι ήδη υφιστάμενες ζώνες προστασίας της φύσεως και οι ζώνες προστασίας του τοπίου.

4. Η εκδιδόμενη δυνάμει της παραγράφου 3 κανονιστική απόφαση ορίζει τα εδαφικά όρια της ζώνης διατηρήσεως, το ειδικώς προστατευόμενο αντικείμενο, ειδικότερα τα είδη των εχόντων προτεραιότητα φυσικών οικοτόπων και ειδών, τους σκοπούς διατηρήσεως και, ενδεχομένως, τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις που απαιτούνται για την επίτευξη ικανοποιητικής καταστάσεως διατηρήσεως. Ειδικότερα, απαγορεύει τα μέτρα εκείνα που δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα την καταστροφή της ζώνης διατηρήσεως ή των συστατικών της ή τον σημαντικό επηρεασμό της ζώνης αυτής και των συστατικών της. Δεν τίγονται οι αυστηρότερες διατάξεις προστασίας που προβλέπει ο παρών νόμος.

5. Οι ευρωπαϊκές ζώνες διατηρήσεως αποτελούν, εφόσον παρίσταται ανάγκη, αντικείμενο ειδικών μέτρων συντηρήσεως, αναπτύξεως και διατηρήσεως (σχέδιο διαχειρίσεως), δημοσίας ή ιδιωτικής φύσεως, αντίστοιχο των οικολογικών απαιτήσεων που ισχύουν για τους φυσικούς οικοτόπους του παραρτήματος I και για τα είδη του παραρτήματος II της οδηγίας περί φυσικών οικοτόπων, καθώς και για τα είδη πτηνών του παραρτήματος I της οδηγίας περί αγρίων πτηνών, που διαβιούν στις ζώνες αυτές. Τα μέτρα αυτά, εφόσον έχουν χωροταξικές συνέπειες, υποβάλλονται στη συμβουλευτική επιτροπή χωροταξίας, πλην των μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των ευρωπαϊκών ζωνών διατηρήσεως.

6. Η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους εποπτεύει και τεκμηριώνει τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και των αγρίων ζώων και φυτών. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνει ιδίως υπόψη τους φυσικούς οικοτόπους και είδη προτεραιότητας.»

10 Το άρθρο 17 του Nö NSchG ορίζει:

«[...]

5) Η φύτευση και διάδοση φυτικών ειδών μη αυτοφυών και μη προσαρμοσμένων στον συγκεκριμένο τόπο, καθώς και η εισαγωγή και διάδοση, σε μη περιφραγμένους χώρους, μη αυτόχθονων ζώων, υπόκεινται στην έγκριση της ομοσπονδιακής κυβερνήσεως. Η έγκριση αυτή δεν χορηγείται σε περίπτωση που θίγονται οι προσαρμοσμένοι αυτόχθονοι πληθυσμοί, τα φυσικά (γενετικά) χαρακτηριστικά αυτόχθονων ζωικών ή φυτικών ειδών, ή το κάλος και τα χαρακτηριστικά του τοπίου.»

11 Το άρθρο 20 του Nö NSchG ορίζει:

«[...]

4) Η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους δύναται να αποφασίσει τη χορήγηση παρεκκλίσεων [...], ιδίως για επιστημονικούς ή παιδαγωγικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι δεν απειλείται η προστατευόμενη άγρια χλωρίδα και πανίδα. Η έγκριση πρέπει τουλάχιστον να ορίζει:

1. Τα είδη για τα οποία ισχύει η παρέκκλιση,

2. τα μέσα, τα εργαλεία και τις μεθόδους αιχμαλωσίας ή θανατώσεως,

και

3. του επιβαλλόμενου ελέγχου.»

12 Το άρθρο 21 του Nö NSchG ορίζει:

«1. Υπό την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του παρόντος νόμου ή των κανονιστικών και διοικητικών αποφάσεων που εκδόθηκαν προς εκτέλεσή του, δεν θίγονται, κατ' αρχήν, τα μέτρα που αφορούν την εμπορική χρήση των σχετικών εκτάσεων [...]. Η παρούσα εξαιρετική διάταξη δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που εκ προθέσεως θίγονται προστατευόμενα φυτικά ή ζωικά είδη ή προστατευόμενοι οικότοποι, ή όταν θίγονται φυτικά και ζωικά είδη απειλούμενα με εξαφάνιση [...].

2. Υπό την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του παρόντος νόμου ή των κανονιστικών και διοικητικών αποφάσεων που εκδόθηκαν προς εκτέλεσή του, δεν θίγονται η μακροχρόνια και με σύγχρονες μεθόδους γεωργική ή δασοκομική χρήση των εδαφών στο πλαίσιο μιας γεωργικής ή δασοκομικής εκμεταλλεύσεως [...]. Η εξαιρετική αυτή διάταξη δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση κατά την οποία θίγονται εκ προθέσεως προστατευόμενα φυτικά ή ζωικά είδη ή τα μέτρα αυτά έχουν ως συνέπεια να θίγουν φυτικά και ζωικά είδη απειλούμενα με εξαφάνιση [...].

3. Ως μακροχρόνια και με σύγχρονες μεθόδους γεωργική ή δασοκομική χρήση, στο πλαίσιο γεωργικής ή δασοκομικής εκμεταλλεύσεως, θεωρείται η δραστηριότητα που σκοπεί στην παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων και ασκείται κατά τις συνήθειες στην περιοχή μεθόδους, κατά συγκεκριμένο χρόνο ή βάσει παραδοσιακά

μεταδιδόμενης πείρας, η χρήση δε αυτή, προσαρμοσμένη στις φυσικές περιστάσεις, εγγυάται μακροχρονίως αποτελέσματα επιτυγχανόμενα στο πλαίσιο ενός ευρύθμωως λειτουργούντος συστήματος χωρίς εξάντληση των παραγωγικών βάσεων και περιττή επιβάρυνση της φύσεως και του τοπίου.»

13 Το άρθρο 22 του Nö NSchG ορίζει:

«1. Αντί της διασφάλισης, εκ μέρους της δημοσίας αρχής, των περιβαλλοντικών συμφερόντων, καθώς και πέραν της διασφάλισης αυτής, το ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας έχει τη δυνατότητα να συνάπτει συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου προς επίτευξη των σκοπών της προστασίας της φύσεως, ιδίως για τη διατήρηση, συντήρηση, διασφάλιση και ανάπτυξη τόπων σημαντικών για την προστασία της φύσεως ή σημαντικών για το τοπίο. Σκοπός των συμβάσεων αυτών είναι κυρίως η διατήρηση και συντήρηση, υπό τις κατάλληλες συνθήκες, φυσικώς ή οιονεί φυσικώς στάσιμων υδάτων επιφανείας μικρού μεγέθους, υγρών λειμώνων, ξηρών και πτωχής βλαστήσεως τόπων, καθώς και αλσών χωρισμένων των δασών και φυσικώς περιφραγμένων κήπων που είναι πολύτιμοι για την προστασία της φύσεως. Τα λοιπά μέτρα συνίστανται, ιδίως:

- στην καταβολή αποζημιώσεως για τη λήψη μέτρων δημιουργίας, συντηρήσεως ή βελτιώσεως άλλων τόπων και πολύτιμων για την προστασία της φύσεως αντικειμένων·
- στην προώθηση τρόπου χρήσεως και εκμεταλλεύσεως ιδιαιτέρως προσαρμοσμένου προς τα συμφέροντα της προστασίας της φύσεως σε τόπους σημαντικούς από απόψεως οικολογικής ή απόψεως τοπίου·

- στην καταβολή ενισχύσεως για τη λήψη μέτρων σκοπούμενων στη βελτίωση σημαντικών γεωοικολογικών λειτουργιών (π.χ., δίκτυο βιοτόπων, επεκτατικής φύσεως καλλιέργειες, υιοθέτηση οικολογικών μεθόδων γεωργικής και δασοκομικής εκμεταλλεύσεως).»

Το ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας

- 14 Πρόκειται για το άρθρο 15, παράγραφος 2, του νόμου της Άνω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως και των τοπίων [Öberösterreichisches Natur- und Landschaftsschutzgesetz 2001, LGBl. (Oberösterreich) αριθ. 129/2001, στο εξής: Oö NSchG].

- 15 Η διάταξη αυτή ορίζει:

«Οι ζώνες προστασίας τοπίων [...], τα στοιχεία προστατευόμενων τοπίων [...], οι ευρωπαϊκές ζώνες διατηρήσεως [...] ή οι ζώνες προστασίας της φύσεως [...] δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο σχεδίων συντηρήσεως τοπίων, καταρτιζομένων από την κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους, τα οποία προβλέπουν μέτρα αναγκαία, σύμφωνα με την παράγραφο 1, προς το δημόσιο συμφέρον και τα οποία δεν κωλύουν σημαντικώς την επιτρεπόμενη οικονομική εκμετάλλευση των οικείων εδαφών. Πλην αντιθέτου διατάξεως συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου ή νομοθετήματος, το κόστος εφαρμογής αυτών των σχεδίων συντηρήσεως των τοπίων βαρύνει το ομόσπονδο κράτος, υπό την ιδιότητα του κατόχου ιδιωτικών δικαιωμάτων. Ο κύριος της εδαφικής εκτάσεως δεν μπορεί να αντιταχθεί στην εφαρμογή των μέτρων αυτών.»

Το ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ

¹⁶ Πρόκειται για τις ακόλουθες διατάξεις: το άρθρο 3α, το άρθρο 5, σημεία 8 έως 10, τα άρθρα 22α και 22b, το άρθρο 29 καθώς και το άρθρο 34 του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ περί προστασίας της φύσεως [Salzburger Naturschutzgesetz 1999, LGBl. (Salzburg) αριθ. 73/1999, στο εξής: Sbg NSchG]: το άρθρο 104, παράγραφος 4, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ περί θήρας [Salzburger Jagdgesetz 1993, LGBl. (Salzburg) αριθ. 100/1993, στο εξής: Sbg JagdG].

¹⁷ Το άρθρο 3α του Sbg NSchG ορίζει:

«1. Στο πλαίσιο της εφαρμογής του παρόντος νόμου και των κανονιστικών αποφάσεων που θα εκδοθούν βάσει αυτού, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως βασική αρχή ότι το γενικό συμφέρον προστασίας της φύσεως υπερέχει έναντι οιοδήποτε άλλου συμφέροντος.

2. Επιτρέπονται ή λαμβάνονται υπόψη μέτρα που αναμφισβητήτως υπηρετούν άμεσα ιδιαίτερης σημασίας γενικά συμφέροντα, διασφαλιζόμενου πλήρως του συμφέροντος προστασίας της φύσεως [...], οσάκις:

1) στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα λοιπά γενικά συμφέροντα υπερέχουν του συμφέροντος της προστασίας της φύσεως, και

2) είναι βέβαιο ότι δεν υφίσταται άλλη κατάλληλη εναλλακτική λύση που θα έθιγε λιγότερο το συμφέρον της προστασίας της φύσεως.

3. Όταν προβλέπεται ότι τα σχεδιαζόμενα δυνάμει της παραγράφου 2 μέτρα θα επηρεάσουν κατά τρόπο σημαντικό φυσικούς οικοτόπους προτεραιότητας [...] ή είδη προτεραιότητας [...] εντός ευρωπαϊκών ζωνών διατηρήσεως κατά την έννοια του άρθρου 5, σημείο 10, στοιχεία α και c, μπορούν να ληφθούν υπόψη προς στάθμιση των συμφερόντων αποκλειστικώς οι ακόλουθοι λόγοι γενικού συμφέροντος:

1) η ζωή και η υγεία ανθρώπων,

2) η δημόσια ασφάλεια,

3) πρωταρχικής σημασίας ευνοϊκές συνέπειες για το περιβάλλον.

Απαιτείται να ζητηθεί η προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής [...] για τη συνεκτίμηση άλλων γενικών συμφερόντων στο πλαίσιο της σταθμίσεως συμφερόντων. Η απόφαση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη γνωμοδότηση αυτή.

4. Στην περίπτωση κατά την οποία κατόπιν της γενομένης δυνάμει των παραγράφων 2 ή 3 σταθμίσεως συμφερόντων, κρίνεται ότι δεν υπερέχει το συμφέρον προστασίας της φύσεως, η προβλεπόμενη προσβολή του συμφέροντος αυτού πρέπει —πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 6— να αντισταθμίζεται με κατάλληλα μέτρα. Η αντιστάθμιση διατάσσεται με διοικητική απόφαση. Στην περίπτωση κατά την οποία το μέτρο αφορά ειδικούς οικοτόπους και πληθυσμούς ζώων ή φυτών, η αντιστάθμιση πρέπει κυρίως να συνίσταται στη δημιουργία άλλων οικοτόπων. Στο μέτρο του δυνατού, οι οικοτόποι αυτοί υποκαταστάσεως δημιουργούνται σε άμεση γεινίαση με τον τόπο στον οποίο γίνεται η παρέμβαση. Αν είναι αδύνατη η δημιουργία οικοτόπων υποκαταστάσεως, επιβάλλεται στον

αιτούντα, με διοικητική απόφαση, η καταβολή χρηματικού ποσού ύψους αντίστοιχου, κατά προσέγγιση, προς το κόστος της πρόσφορης παροχής υποκαταστάσεως. Στην περίπτωση κατά την οποία είναι δυνατή η δημιουργία ανεπαρκούς μόνο αριθμού οικοτόπων υποκαταστάσεως, το οφειλόμενο ποσό μειώνεται αναλόγως.

5. Όταν, στην περίπτωση της παραγράφου 4, πρόκειται για ευρωπαϊκή ζώνη διατηρήσεως, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους οφείλει να διασφαλίσει τη συνέχεια του ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου "Natura 2000". Τα προς τούτο λαμβανόμενα μέτρα κοινοποιούνται στην Επιτροπή [...].

6. Δεν απαιτείται η επιβολή παροχών υποκαταστάσεως για μέτρα τα οποία

- 1) είναι αναγκαία ή αναπόφευκτα προς αντιμετώπιση απειλής της ζωής ή της υγείας ανθρώπων ή προς αποτροπή σοβαρών ζημιών στην οικονομία της χώρας, και
- 2) δεν επηρεάζουν τις ευρωπαϊκές ζώνες διατηρήσεως.»

18 Το άρθρο 5 του Sbg NSchG ορίζει:

«Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, νοείται ως:

[...]

8) Παρέμβαση επί προστατευόμενου τόπου ή αντικειμένου: προσωρινά ή μόνιμα μέτρα ικανά, μεμονωμένως ή σε συνδυασμό με άλλα μέτρα, να έχουν για τον προστατευόμενο τόπο ή για το αντικείμενο ή σε σχέση με τον σκοπό της προστασίας, σημαντικές συνέπειες ή για τα οποία μπορεί να προβλεφθεί ότι η επανάληψη ή η σώρευση θα έχουν τέτοιες συνέπειες. Παρέμβαση συντρέπει, επίσης, στην περίπτωση κατά την οποία τα μέτρα αυτά προέρχονται από πηγή κείμενη εκτός του προστατευόμενου τόπου ή αντικειμένου.

9) Σκοπός προστασίας μιας ευρωπαϊκής ζώνης διατηρήσεως: η συνέχιση ή η αποκατάσταση μιας ικανοποιητικής καταστάσεως διατηρήσεως

a) φυσικών οικοτόπων περιλαμβανομένων στο παράρτημα I της οδηγίας περί οικοτόπων ή ζωικών και φυτικών ειδών περιλαμβανομένων στο παράρτημα II της οδηγίας αυτής·

b) πτηνών περιλαμβανομένων στο παράρτημα I της οδηγίας περί αγρίων πτηνών και αποδημητικών ειδών τακτικώς διερχομένων από τον συγκεκριμένο τόπο (άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής) και των οικοτόπων τους, με ιδιαίτερη προσοχή στις υγρές ζώνες διεθνούς σημασίας.

10) Ευρωπαϊκές ζώνες διατηρήσεως:

a) ζώνες κοινοτικής σημασίας περιλαμβανόμενες στον πίνακα του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων·

- b) ζώνες περιλαμβανόμενες, μέχρι της καταρτίσεως του πίνακα που προβλέπεται στο σημείο a, σε πίνακα καταρτιζόμενο σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας περί οικοτόπων

- c) ζώνες προστασίας πτηνών σύμφωνες προς το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας περί αγρίων πτηνών

[...]»

19 Το άρθρο 22a του Sbg NSchG ορίζει:

«[...]

2. Η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους θεσπίζει, με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων, προστατευτικές διατάξεις για τις ευρωπαϊκές ζώνες διατηρήσεως, οι οποίες περιλαμβάνουν, σε κάθε περίπτωση, το αντικείμενο της προστασίας και τις απαιτούμενες υποχρεώσεις και απαγορεύσεις. Η σχετική κανονιστική απόφαση ορίζει, επίσης, τα όρια της ζώνης διατηρήσεως. Με τον καθορισμό του σκοπού της προστασίας προσδιορίζονται οι σκοποί της διατηρήσεως (άρθρο 5, σημείο 9) της οικείας ζώνης διατηρήσεως. [...]

3. Η κανονιστική απόφαση περί ευρωπαϊκής ζώνης διατηρήσεως δύναται να απαγορεύσει ή να επιβάλει μέτρα και να επιτρέψει ορισμένες παρεμβάσεις, γενικώς ή μέσω κατά παρέκκλιση αδείας, χορηγούμενης από την κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους. Με τις υποχρεώσεις, απαγορεύσεις και επιφυλάξεις που

συνοδεύουν την άδεια, πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα χειροτερεύσει η κατάσταση των φυσικών οικοτόπων για τους οποίους πρόκειται και ότι τα ζωικά και φυτικά είδη των οποίων σκοπείται η διατήρηση ή η αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, σύμφωνα με τον σκοπό της προστασίας, δεν θα διαταραχθούν κατά τρόπο σημαντικό.

4. Προ της χορηγήσεως κατά παρέκκλιση αδείας, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους εξετάζει αν η παρέμβαση δύναται να επηρεάσει κατά τρόπο σημαντικό τα κύρια στοιχεία που συνθέτουν την ευρωπαϊκή ζώνη διατήρησης, σε σχέση με τους σκοπούς της διατήρησης (άρθρο 5, σημείο 9) (εκτίμηση των συνεπειών). Η άδεια χορηγείται μόνο εφόσον δεν προβλέπεται σημαντική προσβολή της ζώνης προστασίας.

5. Δεν απαιτείται η έκδοση κανονιστικής αποφάσεως, δυνάμει των παραγράφων 2 και 3, στην περίπτωση κατά την οποία έχει ήδη εξασφαλιστεί με άλλα μέτρα η επαρκής προστασία της ζώνης και η επίτευξη του σκοπού διατήρησεώς της. Δεν θίγονται τυχόν αυστηρότερες διατάξεις προστασίας.

6. Εφόσον παρίσταται ανάγκη, καταρτίζονται και εφαρμόζονται σχέδια διατήρησης τοπίων, καθώς και λεπτομερή σχέδια [...] σχετικά με την ευρωπαϊκή ζώνη προστασίας, λαμβανομένων υπόψη των άρθρων 4, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας περί αγρίων πτηνών και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας περί οικοτόπων. Η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους εποπτεύει τακτικώς την κατάσταση διατήρησης των ευρωπαϊκών ζωνών διατήρησης, παρέχουσα ιδιαίτερη σημασία στους φυσικούς οικοτόπους προτεραιότητας, καθώς και στα είδη προτεραιότητας.»

20 Κατά το άρθρο 22b του Sbg NSchG:

«1. Μέχρι της λήψεως επαρκών μέτρων προστασίας [...], επιτρέπεται μόνον η νομίμως ασκούμενη εκμετάλλευση εδαφών [...].

2. Απαιτείται η άδεια της κυβερνήσεως του ομόσπονδου κράτους για την εφαρμογή οποιουδήποτε μέτρου βαίνοντος πέραν εκείνου που προβλέπει η παράγραφος 1, δυνάμενου να επηρεάσει κατά τρόπο σημαντικό τους φυσικούς οικοτόπους ή τα ζωικά ή φυτικά είδη των οποίων σκοπείται η διατήρηση ή η αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως, σύμφωνα με την οδηγία περί αγρίων πτηνών ή την οδηγία περί οικοτόπων.

3. Η άδεια αυτή χορηγείται όταν το σκοπούμενο μέτρο, αφενός, δεν δύναται να επιφέρει χειροτέρευση των οικοτόπων που εμπίπτουν στην παράγραφο 2, ούτε σημαντική διατάραξη των ειδών που εμπίπτουν στην παράγραφο 2 και, αφετέρου, δεν έρχεται σε αντίθεση με το μέτρο της διατηρήσεως ή της δημιουργίας μιας ευνοϊκής για τη διατήρηση ικανοποιητικής καταστάσεως των οικοτόπων αυτών ή των ειδών για τα οποία πρόκειται.

4. Δεν θίγονται τυχόν αυστηρότερες διατάξεις προστασίας.»

21 Το άρθρο 29 του Sbg NSchG ορίζει:

«1. Τα άγρια φυτά που φύονται ελεύθερα στη φύση και των οποίων το είδος απειλείται γενικώς ή σε συγκεκριμένες ζώνες και για τη διατήρηση των οποίων υφίσταται γενικό συμφέρον για λόγους προστασίας της φύσεως, καθώς και τα φυτά τα οποία είναι αναγκαία για τη διατήρηση ενός ισορροπημένου οικοσυστήματος, ιδίως προς τον σκοπό της διατηρήσεως άλλων φυτικών ή ζωικών ειδών, τυγχάνουν προστασίας, πλήρως ή εν μέρει, με διατάξεις θεσπιζόμενες διά της εκδόσεως κανονιστικής αποφάσεως της κυβερνήσεως του ομόσπονδου κράτους. Η προστασία μπορεί να είναι εδαφικώς ή χρονικώς περιορισμένη.

2. Η προστασία των φυτών στο σύνολό τους εκτείνεται σε όλα τα τμήματα του φυτού, υπό τη γη ή στον αέρα. Περιλαμβάνει την απαγόρευση προκλήσεως ζημιών

στα φυτά αυτά, στην καταστροφή τους, στην εκρίζωσή τους από τον τόπο που φύονται ή τη μεταχείριση του τόπου στον οποίον φύονται τα φυτά αυτά κατά τρόπο απειλούντα ή αποκλείοντα την επιβίωσή τους, καθώς και την απαγόρευση κατοχής, μεταφοράς, αποδοχής ή προσφοράς, εξ επαχθούς ή εκ μη επαχθούς αιτίας, φυτών που συγκομίσθηκαν από το φυσικό τους περιβάλλον. Η απαγόρευση κατοχής, μεταφοράς, αποδοχής ή προσφοράς, εξ επαχθούς ή εκ μη επαχθούς αιτίας, εκτείνεται επίσης σε όλα τα προϊόντα που παράγονται από το συγκεκριμένο φυτό, καθώς και σε όλα τα εμπορεύματα, στην περίπτωση κατά την οποία προκύπτει από το συνοδευτικό έγγραφο, τη συσκευασία, την επισήμανση ή από οποιοδήποτε άλλο στοιχείο ότι πρόκειται για τμήματα του συγκεκριμένου φυτού ή για προϊόντα που παρήχθησαν με βάση το φυτό αυτό.»

22 Το άρθρο 34 του Sbg NSchG ορίζει:

«1. Οι αρμόδιες για την προστασία της φύσεως αρχές δύνανται, κατόπιν υποβολής σχετικής αιτήσεως, να αποφασίζουν τη χορήγηση παρεκκλίσεων από τις απαγορεύσεις που επιβάλλει [ιδίως] το άρθρο 29, παράγραφοι 2 και 3 [...]. Πάντως, άδεια δύνανται στην περίπτωση αυτή [...] να χορηγείται μόνον αναφορικά με μέτρα επιδιώκοντα την επίτευξη ενός εκ των ακόλουθων σκοπών:

1) τη δημόσια υγεία, ιδίως την παραγωγή φαρμάκων·

2) την παραγωγή ποτών·

3) τη δημόσια ασφάλεια·

4) την αεροπορική ασφάλεια·

- 5) την προστασία των αγρίων φυτών και ζώων ή τη διατήρηση των οικοτόπων τους·
- 6) την έρευνα ή την εκπαίδευση·
- 7) την αποκατάσταση του πληθυσμού ή την μεταφορά πληθυσμών·
- 8) την αποτροπή σημαντικών ζημιών στις καλλιέργειες και στα δάση, στα παραγωγικά ή οικόσιτα ζώα, στις ζώνες αλιείας ή στα ύδατα·
- 9) την κατασκευή εγκαταστάσεων·
- 10) άλλα, μείζονος σημασίας, δημόσια συμφέροντα.

2. Τα σημεία 9 και 10 της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται επί πτηνών. Τα σημεία 2 και 9 της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται επί φυτικών ειδών περιλαμβανομένων στο παράρτημα IV της οδηγίας περί οικοτόπων.

3. Οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 1 άδειες χορηγούνται μόνο εφόσον ο συγκεκριμένος σκοπός δεν δύναται να επιτευχθεί επαρκώς με άλλο τρόπο και εφόσον δεν χειροτερεύει η κατάσταση των ζώων ή των φυτών που διαβιούν και αναπτύσσονται στη συγκεκριμένη ζώνη.

4. Οι αιτήσεις χορηγήσεως αδειάς που υποβάλλονται δυνάμει της παραγράφου 1 πρέπει να είναι αιτιολογημένες και να περιέχουν τις ακόλουθες διευκρινίσεις:

[...]

6. Η άδεια δεν δύναται να χορηγηθεί στα εξής πρόσωπα:

[...]

7. Η άδεια πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που προβλέπει η παράγραφος 4 και να διευκρινίζει ότι δεν αντικαθιστά την άδεια ιδιωτικού δικαίου που έχουν τα πρόσωπα τα έχοντα στην κατοχή τους τις συγκεκριμένες εκτάσεις. Όσον αφορά τις χορηγούμενες για επιστημονικούς λόγους άδειες, η αρμόδια αρχή πρέπει, επίσης, να επιβάλλει την υποχρέωση διατηρήσεως των δικαιολογητικών, σε συνεννόηση με αναγνωρισμένο επιστημονικό ίδρυμα.

[...]»

23 Το άρθρο 104 του Sbg JagdG ορίζει:

«[...]

4. Η αρμόδια αρχή δύναται να επιτρέψει άλλες παρεκκλίσεις από τις απαγορεύσεις [...], εφόσον αυτό δεν θέτει σε κίνδυνο τον πληθυσμό του συγκεκριμένου άγριου είδους και εφόσον δεν υφίσταται άλλη ικανοποιητική λύση για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Οι παρεκκλίσεις αυτές πρέπει να χορηγούνται μόνον για τους ακόλουθους λόγους:

- a) την προστασία αγρίων ζώων ή φυτών και τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων τους·
- b) την αποτροπή σημαντικών ζημιών στις καλλιέργειες, στην κτηνοτροφία, στα δάση, στα ύδατα εντός των οποίων διαβιούν ψάρια, προκειμένου δε περί θηραμάτων με τρίχωμα, για την προστασία άλλων αγαθών·
- c) τη δημόσια υγεία ή τη δημόσια ασφάλεια, πλην, στην περίπτωση θηραμάτων με τρίχωμα, άλλων επιτακτικών λόγων μείζονος δημοσίου συμφέροντος, ιδίως κοινωνικής ή οικονομικής τάξεως ή για λόγους που αφορούν τις θετικές για το περιβάλλον συνέπειες·
- d) την έρευνα και την εκπαίδευση·
- e) την ενίσχυση του πληθυσμού αυτών των ειδών ή την εκ νέου εγκατάστασή τους καθώς και την απαιτούμενη προς τούτο εκτροφή·
- f) την εμπορική εκμετάλλευση μικρού αριθμού ζώων (ή τμημάτων ζώων ή προϊόντων παραγομένων από τα ζώα αυτά), ειδών πτερωτών θηραμάτων, των οποίων επιτρέπεται η αιχμαλωσία ή η θανάτωση. [...]»

Το ομόσπονδο κράτος του Τιρόλου

24 Πρόκειται για τις ακόλουθες διατάξεις: το άρθρο 1, παράγραφος 1, το άρθρο 2, παράγραφος 2, τα άρθρα 5 έως 9, τα άρθρα 22 έως 24, καθώς και το άρθρο 28, παράγραφος 3, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Τιρόλου περί προστασίας της φύσεως [Tiroler Naturschutzgesetz 1997, LGBl. (Tirol) αριθ. 33/1997, στο εξής: Tiroler NSchG]: το άρθρο 1, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχεία α και β, το άρθρο 3 καθώς και το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, και παράγραφος 2, της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους του Τιρόλου περί προστασίας της φύσεως [Tiroler Naturschutzverordnung 1997, LGBl. (Tirol) αριθ. 95/1997, στο εξής: Tiroler NSchVO].

25 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του Tiroler NSchG ορίζει:

«Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η διατήρηση και συντήρηση της φύσεως, θεμελίου της ανθρώπινης ζωής, ώστε να προστατευτούν, διατηρηθούν ή αποκατασταθούν

- a) η ποικιλία της, τα χαρακτηριστικά της και το κάλος της,
- b) η αξία της ως μέσου αναψυχής,
- c) ο πλούτος της σε αυτόχθονα και αυτοφυή ζωικά και φυτικά είδη και σε φυσικούς οικοτόπους, καθώς και
- d) η κατά το δυνατόν πληρέστερη και αποδοτικότερη ισορροπία της.

Η διατήρηση και η συντήρηση της φύσεως περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία αυτής, ιδίως τα τοπία, είτε αυτά βρίσκονται στην αρχική τους κατάσταση είτε προκύπτουν από την ανθρώπινη δράση.

Η οικολογική γεωργία και δασοπονία έχουν όλως ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο αυτό.

Η εκμετάλλευση της φύσεως δεν πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που να μειώνει την αξία της για τις επόμενες γενεές.

[...]»

26 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του Tiroler NSchG ορίζει:

«Δεν απαιτείται η έκδοση αδείας κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου για μέτρα τα οποία άπτονται της συνηθούς γεωργικής και δασοπονικής χρήσεως.

Το ίδιο ισχύει για μέτρα απτόμενα δασών φυομένων σε προσχωματικές εκτάσεις, [...] υγρών ζωνών, [...] ζωνών προστασίας της φύσεως και ζωνών ειδικής προστασίας [...]»

27 Το άρθρο 5 του Tiroler NSchG ορίζει:

«Απαγορεύονται στο έδαφος του ομόσπονδου κράτους:

- a) η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων με αυτοκινούμενα οχήματα εφοδιασμένα με κινητήρα εσωτερικής καύσεως, πλην των χώρων εκείνων για τους οποίους έχει εκδοθεί άδεια [...].

- b) η χρήση ελικοπτέρων για τη μεταφορά προσώπων ή για τουριστικούς λόγους, πλην των διαδρομών μεταξύ αεροδρομίων·
- c) η χρήση σκαφών εφοδιασμένων με κινητήρα εσωτερικής καύσεως επί φυσικών ρεόντων υδάτων, εκτός αν πρόκειται για την εκτέλεση σχεδίων που έχουν τύχει εγκρίσεως σύμφωνα με τις διατάξεις τις εφαρμοστέες στον τομέα της προστασίας της φύσεως και καθόσον απαιτείται για την εκτέλεση των σχεδίων αυτών·
- d) οποιαδήποτε διαρκής επέμβαση στους παγετώνες και τις κεκλιμένες κοιλότητες εντός των οποίων δημιουργούνται, εκτός αν πρόκειται για την εκμετάλλευση, τη συντήρηση και την αποκατάσταση υφισταμένων εγκαταστάσεων, περιλαμβανομένης της τροποποιήσεως των εγκαταστάσεων αυτών [...]

28 Το άρθρο 22 του Tiroler NSchG ορίζει:

«1. Η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους χαρακτηρίζει, με την έκδοση κανονιστικής αποφάσεως, ως προστατευόμενα φυτικά είδη τα είδη αγρίων φυτών που απειλούνται γενικώς ή εντός ορισμένων ζωνών και των οποίων η διατήρηση είναι αναγκαία για τη διασφάλιση των συμφερόντων της προστασίας της φύσεως, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1.

2. Με τις κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδει κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους δύναται να επιβάλει απαγορεύσεις, καθόσον τούτο απαιτείται προς διασφάλιση του πληθυσμού ορισμένων φυτικών ειδών:

[...]»

29 Το άρθρο 23 του Tiroler NSchG ορίζει:

«1. Η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους χαρακτηρίζει, με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων, ως προστατευόμενα ζωικά είδη τα είδη αγρίων ζώων των οποίων δεν είναι δυνατή η θήρα, των οποίων ο πληθυσμός απειλείται γενικώς ή εντός ορισμένων ζωνών και των οποίων η διατήρηση είναι αναγκαία για τη διασφάλιση των συμφερόντων της προστασίας της φύσεως, όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1.

2. Με τις κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδει κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους δύναται να επιβάλει απαγορεύσεις, καθόσον τούτο απαιτείται προς διασφάλιση του πληθυσμού ορισμένων ζωικών ειδών, όπως:

- a) τη διατάραξη, καταδίωξη, αιχμαλωσία, κατοχή, κατοχή ζώντων ή νεκρών, μεταφορά, προσφορά προς πώληση, πώληση, αγορά ή θανάτωση προστατευόμενων ζωικών ειδών·

- b) την απομάκρυνση από το φυσικό τους περιβάλλον, ζημία ή καταστροφή, κατοχή, μεταφορά, προσφορά προς πώληση, πώληση ή αγορά μέσω αναπαραγωγής προστατευόμενων ζωικών ειδών (όπως είναι τα αυγά, οι κάμπιες ή οι χρυσαλίδες)·

- c) την κατοχή, μεταφορά, προσφορά προς πώληση, πώληση ή αγορά τμημάτων ζώων προστατευόμενων ειδών (όπως τα πτερὰ ή τα δέρματα)·

- d) την απομάκρυνση ή καταστροφή τόπων αναπαραγωγής και φωλεών προστατευόμενων ζωικών ειδών·
- e) τη μεταχείριση των οικοτόπων προστατευόμενων ζωικών ειδών [...] κατά τρόπο που καθιστά αδύνατη την επιβίωσή τους στον οικοτόπο αυτόν.

Οι επιβαλλόμενες δυνάμει των διατάξεων υπό στοιχεία a έως d ανωτέρω απαγορεύσεις δύνανται να περιορισθούν σε ορισμένο αριθμό ζώων και μέσω αναπαραγωγής ζώων, σε ορισμένα μέσα αναπαραγωγής και σε ορισμένες περιόδους και ορισμένες ζώνες· οι επιβαλλόμενες δυνάμει της υπό στοιχείο e διατάξεως απαγορεύσεις μπορούν να περιορίζονται σε ορισμένες περιόδους και σε ορισμένες ζώνες.

3. Όστις ισχυρίζεται ότι τα είδη προστατευόμενων ζώων που μεταφέρει, κατέχει, χρησιμοποιεί ή προτείνει προς πώληση, στο πλαίσιο επαγγελματικής δραστηριότητας, προέρχονται από κτηνοτροφικές μονάδες του Τιρόλου ή εισήχθησαν από άλλο ομόσπονδο κράτος ή από την αλλοδαπή υποχρεούται, κατόπιν αιτήσεως των αρχών, να προσκομίσει τις σχετικές αποδείξεις.

4. Απαιτείται άδεια των αρμοδίων για την προστασία της φύσεως αρχών για την απελευθέρωση σε φυσικό περιβάλλον ζώων που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του δικαίου της θήρας ή της αλιείας και τα οποία είναι αυτόχθονα είδη. Μια τέτοια άδεια χορηγείται μόνον εφόσον δεν προβλέπεται καμία μείζονος σημασίας μεταβολή της υφιστάμενης χλωρίδας και πανίδας ούτε προσβολή των συμφερόντων της προστασίας της φύσεως, όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1.

5. Στις κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδει κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους μπορεί να περιλάβει διατάξεις σχετικές με

την αιχμαλωσία αγρίων ζώων προστατευομένων ειδών, περιλαμβανομένων των μέσων αναπαραγωγής τους, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι δραστηριότητες αυτές θα ασκηθούν κατά τον δέοντα τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό, δύνανται να απαγορευθούν ορισμένες μέθοδοι αιχμαλωσίας καθώς και η χρησιμοποίηση ορισμένων μέσων αιχμαλωσίας.»

30 Το άρθρο 24 του Tiroler NSchG ορίζει:

«Απαγορεύεται η εκ προθέσεως διατάραξη ή καταδίωξη μη δυναμένων να αποτελέσουν αντικείμενο θήρας αγρίων ζώων, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στα προστατευόμενα είδη, καθώς και η άνευ λόγου απομάκρυνση, πρόκληση ζημίας ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής τους, φωλεών ή μέσων αναπαραγωγής.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

31 Μετά την εξέταση των διαφόρων νομοθετημάτων και κανονιστικών αποφάσεων περί μεταφοράς της οδηγίας, που κοινοποίησε η Δημοκρατία της Αυστρίας, η Επιτροπή απηύθυνε στο εν λόγω κράτος μέλος, στις 13 Απριλίου 2000, έγγραφο οχλήσεως στο οποίο διατύπωνε την αιτίαση ότι δεν μεταφέρθηκαν πλήρως ή ορθώς ορισμένες διατάξεις της οδηγίας.

32 Με έγγραφο της 27ης Ιουλίου 2000, η Δημοκρατία της Αυστρίας διαβίβασε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις της επί του θέματος αυτού. Μεταξύ άλλων, ανήγγειλε τη λήψη μέτρων για την τροποποίηση ορισμένων διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας. Παράλληλα, όμως, προέβαλε επιχειρήματα αποκλίνοντα εκείνων της Επιτροπής όσον αφορά ορισμένα άλλα στοιχεία σχετικά με τη μεταφορά της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη.

- 33 Με έγγραφο της 17ης Οκτωβρίου 2003 η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη υποστηρίζοντας ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία, καθόσον δεν μετέφερε πλήρως ή ορθώς σειρά διατάξεων της οδηγίας αυτής.
- 34 Με έγγραφο της 23ης Δεκεμβρίου 2003, η Δημοκρατία της Αυστρίας απάντησε στην αιτιολογημένη αυτή γνώμη εμμένουσα στην άποψη που είχε διατυπώσει στην απάντησή της στο έγγραφο οχλήσεως.
- 35 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή.

Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία

- 36 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή προέβαλε είκοσι επτά παραβάσεις της καθής.
- 37 Με το υπόμνημά της αντικρούσεως, η καθής δέχθηκε το βάσιμο δεκαεπτά παραβάσεων, εμμένουσα στην άποψή της ως προς τα λοιπά.
- 38 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η Επιτροπή παραιτήθηκε από δύο λόγους παραβάσεως.

- 39 Κατόπιν αιτήσεως περί κοινοποίησεως συμπληρωματικών στοιχείων σχετικών με τα αποτελούμενα αντικείμενο της προσφυγής εθνικά νομοθετήματα, που υπέβαλε το Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 54α του Κανονισμού Διαδικασίας, η Επιτροπή παραιτήθηκε, επίσης, από την προσφυγή της, καθόσον αυτή αφορούσε τους λόγους παραβάσεως που αφορούν το άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4, καθώς και τα άρθρα 7, 11 και 15 της οδηγίας.
- 40 Συνεπώς, η προσφυγή αφορά τελικώς δεκατέσσερις λόγους παραβάσεως, σχετικούς με τη μεταφορά του άρθρου 1, του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 2, των άρθρων 12 και 13, καθώς και του άρθρου 16, παράγραφος 1, και του άρθρου 22, στοιχείο β', της οδηγίας.
- 41 Η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν αμφισβητεί ότι το αυστριακό δίκαιο, ως είχε κατά τον χρόνο εκπνοής της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, δεν ήταν σύμφωνο προς τις επιταγές της οδηγίας ως προς ορισμένα σημεία, τα οποία αφορούν επτά λόγους παραβάσεως.

Επί της προσφυγής

Επί των μη αμφισβητούμενων λόγων παραβάσεως

Επιχειρήματα της Επιτροπής

— Παράβαση του άρθρου 12 της οδηγίας στα ομόσπονδα κράτη του Steier και του Τιρόλου

- 42 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το άρθρο 13d, παράγραφος 1, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Steier περί προστασίας της φύσεως (Steiermärkisches

Naturschutzgesetz, στο εξής: Stmk NSchG) προβλέπει ότι το ομόσπονδο αυτό κράτος μεταφέρει το άρθρο 12 της οδηγίας εκδίδοντας προς τούτο κανονιστική απόφαση. Εντούτοις, το άρθρο 4 της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους του Steier, περί προστασίας της φύσεως (Steiermärkische Naturschutzverordnung, στο εξής: Stmk NSchVO), που καθορίζει τον πίνακα ζώων τα οποία απολαύουν προστασίας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, δεν συνιστά πλήρη μεταφορά του άρθρου 12 της οδηγίας, καθόσον δεν αφορά όλα τα προστατευόμενα δυνάμει του παραρτήματος IV, στοιχείο α' της οδηγίας είδη.

- 43 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος I, στοιχείο α, του Tiroler NSchG, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους του Τιρόλου οφείλει, με την έκδοση κανονιστικής αποφάσεως, να χαρακτηρίσει ως προστατευόμενα είδη εκείνα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV, στοιχείο α', της οδηγίας. Οι διατάξεις, όμως, της Tiroler NSchVO δεν περιλαμβάνουν όλα τα σχετικά είδη.

— Παράβαση του άρθρου 13 της οδηγίας στα ομόσπονδα κράτη της Καρινθίας, του Steier και του Τιρόλου

- 44 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το παράρτημα 1, το οποίο αφορά το άρθρο 1 της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους της Καρινθίας, περί προστασίας των φυτικών ειδών (Kärntner Pflanzenartenschutzverordnung) δεν διασφαλίζει την ενδεδειγμένη προστασία όλων των φυτικών ειδών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV, στοιχείο β', της οδηγίας.

- 45 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά το άρθρο 13c, παράγραφος I, του Stmk NSchG, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους του Steier υποχρεούται να εκδώσει κανονιστική απόφαση διασφαλίζουσα τη μεταφορά του άρθρου 13 της οδηγίας. Τέτοια, όμως, κανονιστική απόφαση δεν εκδόθηκε. Επίσης, τα άρθρα 1 και 2 της Stmk NSchVO, που καθορίζουν τα φυτικά είδη τα απολαμβάνοντα πλήρους ή μερικής προστασίας, δεν διασφαλίζουν την πλήρη μεταφορά της οδηγίας, καθόσον δεν περιλαμβάνουν όλα τα προστατευόμενα είδη που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, στοιχείο β', της οδηγίας.

46 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο α, του Tiroler NSchG, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους του Τιρόλου υποχρεούται, με την έκδοση κανονιστικής αποφάσεως, να χαρακτηρίσει ως προστατευόμενα φυτικά είδη εκείνα που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, στοιχείο β', της οδηγίας. Εντούτοις, η Tiroler NSchVO δεν προβλέπει σύστημα προστασίας όλων των ειδών που απαριθμούνται στο παράρτημα αυτό.

— Παράβαση του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας στα ομόσπονδα κράτη του Steier και του Τιρόλου

47 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το άρθρο 62, παράγραφος 2, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Steier περί θήρας (Steiermärkisches Jagdgesetz) δεν λαμβάνει υπόψη ότι οι προβλέπουσες παρεκκλίσεις διατάξεις επιτρέπονται μόνον εφόσον διασφαλίζεται ότι οι πληθυσμοί των προστατευομένων ειδών θα παραμείνουν σε «ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως».

48 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, για τους οικοτόπους προτεραιότητας, η προβλεπόμενη στο άρθρο 3 του Tiroler NSchVO απαγόρευση δεν λαμβάνει υπόψη την απαίτηση περί «ικανοποιητικής καταστάσεως διατηρήσεως». Τούτο ισχύει, επίσης, για τα απαριθμούμενα στο άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο β, της Tiroler NSchVO φυτικά είδη, καθώς και για τα ζωικά είδη που απαριθμούνται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο ε, της εν λόγω κανονιστικής αποφάσεως.

49 Η Αυστριακή Κυβέρνηση επισημαίνει ότι στα αρμόδια όργανα των οικείων ομοσπόνδων κρατών βρίσκονται υπό κατάρτιση νομοθετικά μέτρα για την μεταφορά της οδηγίας. Με τα μέτρα αυτά σκοπεύεται να καταστεί το σύνολο της εθνικής νομοθεσίας σύμφωνο προς τις διατάξεις της οδηγίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 50 Κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση που επικρατούσε στο κράτος μέλος κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οι δε μεταβολές που επήλθαν εν συνεχεία δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., αποφάσεις της 30ής Μαΐου 2002, C-323/01, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2002, σ. I-4711, σκέψη 8, και της 27ης Οκτωβρίου 2005, C-23/05, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, Συλλογή 2002, σ. I-9535, σκέψη 9).
- 51 Δεδομένου ότι η αιτιολογημένη γνώμη επιδόθηκε στη Δημοκρατία της Αυστρίας στις 17 Οκτωβρίου 2003 και λαμβανομένης υπόψη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη αυτή γνώμη προθεσμίας, η ημερομηνία κατά την οποία η καθής όφειλε να έχει διασφαλίσει τη συμφωνία των διατάξεων της εθνικής της νομοθεσίας με τις επιταγές της οδηγίας ήταν η 17η Δεκεμβρίου 2003.
- 52 Από τα στοιχεία τα σχετικά με τους ανωτέρω λόγους παραβάσεως προκύπτει ότι η Αυστριακή Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι δεν είχαν ληφθεί εντός της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας τα απαιτούμενα μέτρα για τη διασφάλιση της μεταφοράς της οδηγίας ως προς όλα τα σχετικά σημεία αυτής.
- 53 Επιβάλλεται, συνεπώς, η διαπίστωση ότι η προσφυγή είναι βάσιμη, όσον αφορά τους λόγους παραβάσεως τους σχετικούς με τη μεταφορά του άρθρου 12 της οδηγίας στα ομόσπονδα κράτη του Steier και του Τιρόλου, του άρθρου 13 της οδηγίας στα ομόσπονδα κράτη της Καρινθίας, του Steier και του Τιρόλου καθώς και του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας στα ομόσπονδα κράτη του Steier και του Τιρόλου.

Επί των αμφισβητούμενων λόγων παραβάσεως

Παράβαση του άρθρου 1 της οδηγίας στο ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 54 Η Επιτροπή τονίζει ότι το άρθρο 5 του Sbg NSchG περιλαμβάνει ένα σύνολο ορισμών που δεν μεταφέρουν ορθώς τους ορισμούς του άρθρου 1, στοιχεία ε', ζ', θ' και ιβ', της οδηγίας, των σχετικών με τις έννοιες «κατάσταση διατήρησης φυσικού οικοτόπου», «είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος», «κατάσταση διατήρησης ενός είδους» και «ειδική ζώνη προστασίας».
- 55 Η Επιτροπή προσθέτει ότι το άρθρο 5, σημείο 9, του Sbg NSchG παραπέμπει, βεβαίως, στις έννοιες της διατηρήσεως και της αποκαταστάσεως ικανοποιητικής καταστάσεως διατηρήσεως, χωρίς όμως να τις ορίζει. Επίσης, ούτε το άρθρο 3α του Sbg NSchG, το οποίο προβλέπει απλώς στάθμιση συμφερόντων, ούτε τα άρθρα 22a, 22b και 29 του νόμου αυτού, που προβλέπουν ορισμένα συμπληρωματικά μέτρα προστασίας, συνιστούν ορθή μεταφορά του άρθρου 1 της οδηγίας.
- 56 Η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η μεταφορά του άρθρου 1 της οδηγίας στο ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ είναι σύμφωνη προς το κοινοτικό δίκαιο. Πράγματι, όλα τα στοιχεία του άρθρου αυτού καλύπτονται με τον εφαρμοστέο νόμο, μέσω της χρησιμοποίησεως της έννοιας της «προσβολής», σε συνδυασμό με τους σκοπούς της διατηρήσεως. Πρόκειται για τις ακόλουθες νομικές έννοιες της οδηγίας και των εθνικών διατάξεων:

— «κατάσταση διατηρήσεως φυσικού οικοτόπου»: άρθρο 1, στοιχείο ε', της οδηγίας· άρθρο 5, σημεία 8 και 9, καθώς και άρθρο 22a, παράγραφοι 3 και 4, του Sbg NSchG;

— «είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος»: άρθρο 1, στοιχείο ζ', της οδηγίας «κατάσταση διατηρήσεως ενός είδους»: άρθρο 1, στοιχείο θ', της οδηγίας άρθρα 3a, 22a, 22b και 29 του Sbg NSchG·

— «ειδική ζώνη διατηρήσεως»: άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας· άρθρο 5, σημεία 9 και 10, καθώς και άρθρο 22a του Sbg NSchG.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

⁵⁷ Πρέπει εκ προοιμίου να τονισθεί ότι, όπως προκύπτει από την τέταρτη και ενδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, οι οικότοποι και τα είδη στα οποία αυτή αναφέρεται αποτελούν φυσική κληρονομιά της Κοινότητας, οι δε κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν είναι διασυνοριακής φύσεως, ώστε η λήψη μέτρων διατηρήσεως να συνιστά κοινή ευθύνη όλων των κρατών μελών.

⁵⁸ Όσον αφορά τον εξεταζόμενο τομέα, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει ότι η ακριβής μεταφορά είναι ιδιαίτερης σημασίας σε μια περίπτωση όπως αυτή, όπου η διαχείριση της κοινής κληρονομιάς ανατίθεται, όσον αφορά το έδαφός τους, στα κράτη μέλη (βλ. αποφάσεις της 20ής Οκτωβρίου 2005, C-6/04, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 2005, σ. I-9017, σκέψη 25, και της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-98/03, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2006, σ. I-53, σκέψη 59).

⁵⁹ Όσον αφορά τους περιλαμβανόμενους στο άρθρο 1 της οδηγίας ορισμούς, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι σχετικές έννοιες πρέπει να μεταφέρονται επακριβώς στις έννομες τάξεις των κρατών μελών (βλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2003, C-72/02, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2003, σ. I-6597, σκέψη 17).

- 60 Όσον αφορά, πρώτον, τις έννοιες τις οριζόμενες στο άρθρο 1, στοιχεία ε' και θ', της οδηγίας (κατάσταση της διατήρησης ενός φυσικού οικοτόπου» και «κατάσταση διατήρησης ενός είδους»), επισημαίνεται ότι, μολονότι η έκφραση «ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 5, σημείο 9, του Sbg NSchG, εντούτοις το γράμμα των επίμαχων διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας δεν περιλαμβάνει όλα τα χαρακτηριστικά που εκτίθενται στα ανωτέρω σημεία του άρθρου 1 της οδηγίας.
- 61 Μια τέτοια, όμως, νομοτεχνική πρακτική δεν διασφαλίζει ότι ελήφθησαν πράγματι υπόψη όλα τα στοιχεία των σχετικών ορισμών κατά την εφαρμογή της οδηγίας, καίτοι τα στοιχεία αυτά είναι κρίσιμα όσον αφορά την έννοια και το περιεχόμενο της προστασίας των σχετικών οικοτόπων και ειδών.
- 62 Επομένως, το άρθρο 5, σημεία 8 και 9, καθώς και τα άρθρα 3a, 22a, 22b και 29 του Sbg NSchG δεν μπορούν να θεωρηθούν ως διασφαλίζοντα την επαρκή μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη του άρθρου 1, στοιχεία ε' και θ', της οδηγίας.
- 63 Όσον αφορά, δεύτερον, το άρθρο 1, στοιχείο ζ', της οδηγίας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διάταξη αυτή περιλαμβάνει, επίσης, σημαντικό αριθμό παραμέτρων προσδιοριζόντων την έννοια του «είδους κοινοτικού ενδιαφέροντος».
- 64 Αντιθέτως, τα άρθρα 3a, 22a, 22b και 29 του Sbg NSchG αφορούν αποκλειστικώς τη στάθμιση συμφερόντων, τη λήψη συμπληρωματικών κανονιστικών μέτρων σχετικών με τις ευρωπαϊκές ζώνες διατηρήσεως, τις λεπτομέρειες χορηγήσεως αδειών κατά παρέκκλιση των απαγορεύσεων που προβλέπει ο νόμος, καθώς και την ειδική προστασία αγρίων φυτών. Ουδόλως αναφέρεται η έννοια του είδους κοινοτικού ενδιαφέροντος.

- 65 Συνεπώς, οι διατάξεις αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως διασφαλίζουσες τη μεταφορά του άρθρου 1, στοιχείο ζ', της οδηγίας.
- 66 Όσον αφορά, τρίτον, το άρθρο 1, στοιχείο ιβ', της οδηγίας, επισημαίνεται ότι το άρθρο 5, σημείο 10, του Sbg NSchG, το οποίο πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το σημείο 9 του ίδιου άρθρου, το οποίο θέτει ως σκοπό τη διατήρηση και την αποκατάσταση μιας ικανοποιητικής καταστάσεως διατηρήσεως, χρησιμοποιεί τους όρους «ευρωπαϊκή ζώνη διατήρησης» αντί του όρου «ειδική ζώνη διατήρησης». Οι ζώνες αυτές είναι, μεταξύ άλλων, οι τόποι που η Επιτροπή περιέλαβε στον κατάλογο των τόπων κοινοτικής σημασίας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας, καθώς και οι τόποι τους οποίους το ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ πρότεινε να περιληφθούν στον κατάλογο αυτόν, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.
- 67 Πρέπει να προστεθεί ότι το άρθρο 22a, παράγραφοι 2 έως 4, του Sbg NSchG καθορίζει επακριβώς τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προς επίτευξη των σκοπών προστασίας των «ευρωπαϊκών ζωνών διατηρήσεως».
- 68 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 5, σημεία 9 και 10, καθώς και το άρθρο 22a του Sbg NSchG ορίζουν επαρκώς, από νομικής απόψεως, τους τόπους που εμπίπτουν στην έννοια της «ειδικής ζώνης διατηρήσεως» όπως αυτή χρησιμοποιείται στο άρθρο 1, στοιχείο ιβ', της οδηγίας.
- 69 Συνεπώς, η διάταξη αυτή μεταφέρθηκε ορθώς στην έννομη τάξη του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ.

- 70 Επομένως, η παρούσα αιτίαση της Επιτροπής είναι βάσιμη μόνον όσον αφορά τη μη μεταφορά του άρθρου 1, στοιχεία ε', ζ' και θ', της οδηγίας.

Παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας στο ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 71 Η Επιτροπή τονίζει ότι το άρθρο 9, παράγραφος 5, του Nö NSchG προβλέπει απλώς υποχρέωση λήψεως, «εφόσον παραστεί ανάγκη», κατάλληλων μέτρων συντηρήσεως, αναπτύξεως και διατηρήσεως. Όπως, όμως, προκύπτει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας, τα «απαιτούμενα μέτρα διατηρήσεως», πρέπει να λαμβάνονται σε κάθε περίπτωση και όχι μόνο «εφόσον παραστεί ανάγκη». Πράγματι, στην τελευταία αυτή διάταξη, η έκφραση «εφόσον παραστεί ανάγκη» αφορά μόνο τα σχέδια διαχειρίσεως και δεν μπορεί να νοηθεί ως γενικός περιορισμός της υποχρεώσεως λήψεως των απαιτούμενων κανονιστικών, διοικητικών ή συμβατικών μέτρων.
- 72 Η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας δεν είναι η λήψη, σε κάθε περίπτωση, μέτρων διατηρήσεως, αλλά μόνον η λήψη των «απαιτούμενων» μέτρων διατηρήσεως. Εν πάση περιπτώσει, εφόσον επιβάλλεται η λήψη τέτοιων μέτρων πέραν των υποχρεώσεων και απαγορεύσεων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 4, του Nö NSchG, οι αρμόδιες αρχές του ομόσπονδου κράτους θα προβούν πράγματι στη λήψη τους, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επίτευξη ευνοϊκής καταστάσεως διατηρήσεως.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 73 Επιβάλλεται αρχικώς να υπομνηστεί ότι η οδηγία θέτει περίπλοκους και τεχνικούς κανόνες στον τομέα του δικαίου του περιβάλλοντος και ότι, κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη οφείλουν ειδικώς να μεριμνούν ώστε η αποβλέπουσα στη διασφάλιση της μεταφοράς αυτής της οδηγίας νομοθεσία τους να είναι σαφής και επακριβής (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψη 26).
- 74 Όσον αφορά την αιτίαση της Επιτροπής, πρέπει να τονισθεί ότι τόσο το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας όσο και το άρθρο 9, παράγραφος 5, του Nö NSchG χρησιμοποιούν την έκφραση «εφόσον παραστεί ανάγκη». Εντούτοις, στην εσωτερικού δικαίου διάταξη, η έκφραση αυτή αναφέρεται γενικώς σε όλα τα μέτρα διατήρησης, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι, κατά τη διάταξη αυτή, η εφαρμογή τέτοιων μέτρων δεν είναι υποχρεωτική.
- 75 Αντιθέτως, στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας, η έκφραση αυτή αφορά μόνον ειδικές περιπτώσεις, συγκεκριμένα ορισμένα τεχνικά μέσα ή επιλογές διατήρησης που ορίζονται ως «ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης ή ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης».
- 76 Επομένως, η οδηγία επιβάλλει τη λήψη των αναγκαίων μέτρων διατήρησης, πράγμα το οποίο αποκλείει οποιοδήποτε περιθώριο εκτιμήσεως των κρατών μελών και περιορίζει τις τυχόν κανονιστικές ή αποφασιστικές αρμοδιότητες των εθνικών αρχών στα μέσα εφαρμογής ή στις τεχνικής φύσεως επιλογές που επιτρέπονται στο πλαίσιο των μέτρων αυτών.
- 77 Επομένως, το άρθρο 9, παράγραφος 5, του Nö NSchG δεν μπορεί να θεωρηθεί ως διασφαλίζον κατά τρόπο επαρκή την υποχρέωση λήψεως, σε κάθε περίπτωση, των απαιτούμενων μέτρων διατήρησης για τις ειδικές ζώνες διατήρησης.

- 78 Το επιχείρημα που προέβαλε σχετικά η Αυστριακή Κυβέρνηση ότι, εν πάση περιπτώσει, η διάταξη αυτή της εσωτερικής νομοθεσίας ερμηνεύεται κατά τρόπο σύμφωνο προς την οδηγία στις περιπτώσεις που απαιτούνται μέτρα διατηρήσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 79 Πράγματι, μια τέτοια σύμφωνη προς το κοινοτικό δίκαιο ερμηνεία των διατάξεων της εσωτερικής νομοθεσίας δεν παρουσιάζει την απαιτούμενη σαφήνεια και ακρίβεια ώστε να ικανοποιεί την απαίτηση της ασφάλειας δικαίου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 1996, C-236/95, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1996, σ. I-4459, σκέψη 13, και της 10ης Μαΐου 2001, C-144/99, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 2001, σ. I-3541, σκέψη 21).
- 80 Εξάλλου, απλά διοικητικά μέτρα, δυνάμενα εκ της φύσεώς τους να τροποποιηθούν κατά τις βουλήσεις της διοικητικής αρχής και στερούμενα της απαιτούμενης δημοσιότητας, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συνιστώντα εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της μεταφοράς μιας οδηγίας στην εσωτερική τους έννομη τάξη (βλ. αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 1997, C-197/96, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1997, σ. I-1489, σκέψη της 7ης Μαρτίου 2002, C-145/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2002, σ. I-2235, σκέψη 30, και της 10ης Μαρτίου 2005, C-33/03, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 2005, σ. I-1865, σκέψη 25).
- 81 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.
- 82 Κατά συνέπεια, η προσφυγή είναι βάσιμη ως προς το σημείο αυτό.

Παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας στο ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 83 Η Επιτροπή τονίζει ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, του Οö NSchG προβλέπει τη δυνατότητα καταρτίσεως σχεδίων συντηρήσεως των τοπίων. Μια τέτοια, όμως, δυνατότητα δεν επαρκεί, δεδομένης της υποχρεώσεως που επιβάλλει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας.
- 84 Η Επιτροπή τονίζει, επίσης, ότι, κατά την ίδια αυτή διάταξη, για τις προστατευόμενες ζώνες, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους έχει τη δυνατότητα να καταρτίζει σχέδια συντηρήσεως των τοπίων περιλαμβάνοντα μέτρα τα οποία είναι «αναγκαία προς το δημόσιο συμφέρον και δεν κωλύουν σημαντικώς την επιτρεπόμενη οικονομική εκμετάλλευση των οικείων εδαφών». Η δευτερεύουσα, όμως, πρόταση περί «οικονομικής εκμεταλλεύσεως» γίνεται αντιληπτή ως περιοριστική της υποχρεώσεως καταρτίσεως σχεδίων συντηρήσεως των τοπίων.
- 85 Η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να καθορίζουν τη φύση των μέτρων προστασίας που οφείλουν να λαμβάνουν.
- 86 Η κυβέρνηση αυτή υποστηρίζει, επίσης, ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, του Οö NSchG είναι σύμφωνο με την οδηγία, δεδομένου ότι η έννοια της «οικονομικής εκμεταλλεύσεως» δεν μπορεί να νοηθεί παρά υπό την έννοια μιας εκμεταλλεύσεως η οποία δεν αντιβαίνει προς τους κανόνες προστασίας που ισχύουν για τις προστατευόμενες ζώνες. Επομένως, οι αρμόδιες κανονιστικές και διοικητικές αρχές δεν θα επέτρεπαν εκμετάλλευση ερχόμενη σε αντίθεση με τους απορρέοντες από το

άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας σκοπούς προστασίας.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 87 Υπενθυμίζεται, προκαταρκτικώς, ότι το γράμμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας εκφράζει τη βούληση του κοινοτικού νομοθέτη να επιβάλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση λήψεως των αναγκαίων μέτρων διατηρήσεως που να ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των διαφόρων φυσικών οικοτόπων και ειδών που απεικονίζονται, αντιστοίχως, στα παραρτήματα I και II της οδηγίας.
- 88 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, του Οδ NSchG, κατά το οποίο οι «ευρωπαϊκές ζώνες προστασίας» και «οι ζώνες προστασίας της φύσεως» «δύνανται» να αποτελέσουν αντικείμενο σχεδίων συντηρήσεως των τοπίων, παρέχει περιθώριο εκτιμήσεως στην κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους ως προς το αν επιβάλλεται η λήψη «των αναγκαίων μέτρων διατηρήσεως».
- 89 Όπως, όμως, υπογραμμίστηκε στη σκέψη 76 της παρούσας αποφάσεως, μία τέτοια ανάλυση δεν απόκειται στη διακριτική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Και μόνον εκ του λόγου αυτού, το άρθρο 15, παράγραφος 2, του Οδ NSchG δεν συνιστά ορθή μεταφορά του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας.
- 90 Πρέπει να προστεθεί ότι το εν λόγω άρθρο 15, παράγραφος 2, δεν διευκρινίζει το περιεχόμενο της έννοιας της «επιτρεπόμενης οικονομικής εκμεταλλεύσεως» και ότι ενδέχεται τέτοιου είδους παρεμβάσεις να παρεμποδίσουν τη λήψη των αναγκαίων μέτρων διατηρήσεως. Συνεπώς, κι από αυτής της απόψεως η συγκεκριμένη διάταξη είναι ασυμβίβαστη με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας.
- 91 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας δεν είναι σύμφωνη με τη διάταξη αυτή της οδηγίας.

92 Επομένως, η προσφυγή της Επιτροπής είναι βάσιμη ως προς το σημείο αυτό.

Παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας στο ομόσπονδο κράτος του Τιρόλου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 93 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα άρθρα 1 και 2 ή τα άρθρα 5 και 14 του *Tiroler NSchG* μετέφεραν κατά τρόπο σύμφωνο προς το κοινοτικό δίκαιο το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη. Τα άρθρα 22, 23 και 24 του *Tiroler NSchG* αφορούν την προστασία φυτικών ειδών, ζωικών ειδών ή πτηνών, καθώς και τα μέτρα που προβλέπονται για τα μη προστατευόμενα είδη, δεν επιβάλλουν, όμως, απαγόρευση της χειροτερεύσεως των ειδικών ζωνών διατηρήσεως.
- 94 Η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι προαναφερθείσες διατάξεις του *Tiroler NSchG* λαμβάνουν υπόψη την υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας.
- 95 Πράγματι, μολονότι δέχεται ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν προβλέπουν ειδική απαγόρευση της χειροτερεύσεως των ειδικών ζωνών διατηρήσεως, εντούτοις η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει ότι για τη μεταφορά αυτής της υποχρεώσεως δεν απαιτείται οπωσδήποτε η κατά λέξη επανάληψη του περιεχομένου του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας. Η νομοθετική αρχή του ομόσπονδου κράτους έλαβε δεόντως υπόψη την υποχρέωση αυτή προστασίας, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι φυσικοί οικοτόποι και οι οικοτόποι ειδών δεν θα υποστούν χειροτέρευση, καθώς και ότι δεν θα διαταραχθούν τα είδη εκείνα για τα οποία καθορίστηκαν οι συγκεκριμένες ζώνες.

- 96 Η κυβέρνηση αυτή προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, οι νομοθετικές τροποποιήσεις που επήλθαν με το άρθρο 14 του *Tiroler NSchG* κατέστησαν το νομοθέτημα αυτό σύμφωνο με την οδηγία.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 97 Επιβάλλεται, πρώτον, η διαπίστωση ότι το άρθρο 14 του *Tiroler NSchG* θεσπίστηκε μετά την εκπνοή της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας. Συνεπώς, η νομοθετική αυτή τροποποίηση δεν επηρεάζει την εκτίμηση του παρόντος λόγου παραβάσεως, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, όπως αυτή υπομνήσθηκε στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως.
- 98 Όσον αφορά την πρώτη υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας, κατά το οποίο τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν, στις ειδικές ζώνες διατηρήσεως, τη χειροτέρευση φυσικών οικοτόπων και οικοτόπων ειδών, και έχοντας υπόψη το επιχείρημα της Αυστριακής Κυβερνήσεως σχετικά με τον τρόπο μεταφοράς του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας, επιβάλλεται να τονισθεί ότι η νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους του Τιρόλου, όπως ίσχυε κατά την εκπνοή της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, δεν περιελάμβανε διάταξη έχουσα την αναγκαία νομική ακρίβεια που να επιβάλει στις αρμόδιες αρχές την υποχρέωση να αποτρέπουν τη χειροτέρευση των οικοτόπων αυτών (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψη 37).
- 99 Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα κατά το οποίο το γενικό νομικό πλαίσιο που διαμορφώνει η ισχύουσα στο ομόσπονδο κράτος του Τιρόλου νομοθεσία πληροί τις ανωτέρω απαιτήσεις δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

- 100 Όσον αφορά τη δεύτερη υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας, κατά το οποίο τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προς αποτροπή διαταράξεως των ειδών για τα οποία καθορίστηκαν οι ειδικές ζώνες διατηρήσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα άρθρα 22 έως 24 του Tiroler NSchG δεν μεταφέρουν ούτε την υποχρέωση αυτή, δεδομένου ότι δεν αφορούν τα είδη η διατήρηση των οποίων απαιτεί τον καθορισμό τέτοιων ζωνών, δηλαδή τα είδη που απαριθμούνται στο παράρτημα II της οδηγίας, αλλά τα είδη που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, την προστασία των οποίων προβλέπει το άρθρο 12 της οδηγίας.
- 101 Η προστασία, όμως, των ειδών για τα οποία καθορίστηκαν οι ειδικές ζώνες διατηρήσεως πρέπει να διασφαλίζεται πλήρως (βλ. απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2003, C-75/01, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, Συλλογή 2003, σ. I-1585, σκέψη 43).
- 102 Κατά συνέπεια, η νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους του Τιρόλου δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας.
- 103 Επομένως, η προσφυγή της Επιτροπής είναι βάσιμη ως προς το σημείο αυτό.

Παράβαση του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας στα ομόσπονδα κράτη της Κάτω Αυστρίας και του Σάλτσμπουργκ.

— Αιτίαση αναφορικά με τη νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 104 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα άρθρα 20, 21 και 22 του Nö NSchG δεν αναφέρονται στο κριτήριο της «διατηρήσεως σε ικανοποιητική κατάσταση

διατηρήσεως» και ότι οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια για την παρέκκλιση από το σύστημα προστασίας που προβλέπει η οδηγία δεν απαριθμούνται εξαντλητικώς, αντιθέτως προς την υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας.

- 105 Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι απαγορεύσεις που επιβάλλει το άρθρο 95 του Nö JagdG αφορούν αποκλειστικώς τα ζωικά εκείνα είδη που ζουν σε άγρια κατάσταση, χωρίς, επομένως, να έχει εφαρμογή επί των άλλων ειδών.
- 106 Η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι λόγω της επιλεγείσας νομοτεχνικής μεθόδου, η προστασία που επιβάλλει η οδηγία διασφαλίζεται με το άρθρο 20, παράγραφος 4, του Nö NSchG. Πράγματι, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν, αφενός, να ενεργούν κατά τρόπο σύμφωνο προς την οδηγία και, αφετέρου, να τηρούν τις απαγορεύσεις που προβλέπει η σχετική με τη θήρα νομοθεσία. Στην πράξη, κατά παρέκκλιση άδειες χορηγούνται πολύ δύσκολα, δηλαδή μόνον εφόσον δεν τίθενται σε σημαντικό κίνδυνο τα προστατευόμενα είδη φυτών και αγρίων ζώων.
- 107 Η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει, επίσης, ότι η ίδια αυτή διάταξη διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, καθόσον επιβάλλει στις αρμόδιες αρχές την υποχρέωση να καθορίζουν ρητώς τα επιτρεπόμενα μέσα, εγκαταστάσεις και μεθόδους αιχμαλωσίας ή θανατώσεως.
- 108 Τέλος, η ίδια κυβέρνηση διευκρινίζει ότι οι παρεκκλίσεις που προβλέπει το άρθρο 21, παράγραφοι 1 και 2, του Nö NSchG ουδέποτε θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε περίπτωση εκ προθέσεως προκλήσεως ζημίας σε προστατευόμενα φυτά, ζώα ή οικοτόπους.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 109 Υπενθυμίζεται, προκαταρκτικώς, ότι τα άρθρα 12 έως 14 και 15, στοιχεία α' και β' της οδηγίας απαρτίζουν ένα συνεκτικό σύνολο κανόνων οι οποίοι επιβάλλουν στα κράτη μέλη την υποχρέωση θεσπίσεως αυστηρών συστημάτων προστασίας των οικείων ζωικών και φυτικών ειδών (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψη 112).
- 110 Παρατηρείται, επίσης, ότι το άρθρο 16 της οδηγίας, το οποίο ορίζει επ' ακριβώς τα κριτήρια βάσει των οποίων τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις από τις απαγορεύσεις των άρθρων 12 έως 15 αυτής, συνιστά διάταξη προβλέπουσα εξαίρεση από το σύστημα προστασίας που καθιερώνει η οδηγία. Επομένως, το άρθρο αυτό πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψη 111).
- 111 Πρέπει, σχετικώς, να προστεθεί ότι, κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας, τα λαμβανόμενα σε εθνικό επίπεδο μέτρα τα οποία προβλέπουν παρεκκλίσεις από τις απαγορεύσεις που επιβάλλει η οδηγία πρέπει να υπόκεινται στην προϋπόθεση ότι δεν υφίσταται άλλη ικανοποιητική λύση.
- 112 Επομένως, διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, οι οποίες εξαρτούν την χορήγηση παρεκκλίσεων από τις απαγορεύσεις των άρθρων 12 έως 14 και 15, στοιχεία α' και β', της οδηγίας όχι από το σύνολο των κριτηρίων και προϋποθέσεων που προβλέπει το άρθρο 16 αυτής, αλλά, ελλιπώς, από ορισμένα στοιχεία αυτών, δεν συνιστά σύστημα σύμφωνο προς το εν λόγω άρθρο.
- 113 Επίσης, όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 80 της παρούσας αποφάσεως, μια διοικητική πρακτική σύμφωνη προς τις διατάξεις της οδηγίας δεν αρκεί για τη διασφάλιση της ορθής μεταφοράς του κοινοτικού δικαίου.

- 114 Όσον αφορά, πρώτον, το άρθρο 20, παράγραφος 4, του Nö NSchG, πρέπει να τονισθεί, κατ' αρχάς, ότι μολονότι προβλέπει ότι παρεκκλίσεις μπορούν να χορηγηθούν μόνον εφόσον δεν συντρέχει κίνδυνος για την άγρια πανίδα και χλωρίδα, εντούτοις δεν αποκλείει τη χορήγηση τέτοιων παρεκκλίσεων στις περιπτώσεις στις οποίες οι πληθυσμοί των οικείων ειδών δεν βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως.
- 115 Το άρθρο, όμως, 16, παράγραφος 1, της οδηγίας θέτει ως αναγκαία και προηγούμενη προϋπόθεση για τη χορήγηση των κατά παρέκκλιση αδειών που προβλέπει την ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως των οικείων πληθυσμών στη φυσική περιοχή που διαβιούν.
- 116 Υπό τις συνθήκες αυτές, η ασάφεια που χαρακτηρίζει το άρθρο 20, παράγραφος 4, του Nö NSchG δεν συμβιβάζεται με την απαίτηση επακριβούς και σαφούς μεταφοράς του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 23ης Μαρτίου 1995, C-365/93, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 1995, σ. I-499, σκέψη 9).
- 117 Δεύτερον, όσον αφορά τους λόγους χορηγήσεως κατά παρέκκλιση αδειας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 20, παράγραφος 4, του Nö NSchG αναφέρει ως παράδειγμα παρεκκλίσεις για επιστημονικούς ή παιδαγωγικούς σκοπούς.
- 118 Μολονότι τέτοιου είδους παρεκκλίσεις θα μπορούσαν να ενταχθούν στο άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας, εντούτοις η διατύπωση της σχετικής διατάξεως της εθνικής νομοθεσίας δεν αποκλείει τη χορήγηση παρεκκλίσεων για λόγους διαφορετικούς από εκείνους που εξαντλητικώς απαριθμούνται στο άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της οδηγίας.

- 119 Τρίτον, πρέπει να τονισθεί ότι το άρθρο 20, παράγραφος 4, του Nö NSchG δεν επαναλαμβάνει τις προϋποθέσεις χορηγήσεως κατά παρέκκλιση αδείας που προβλέπει το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της οδηγίας, δηλαδή την απαίτηση κάθε κατά παρέκκλιση μέτρο να συνοδεύεται από αυστηρώς ελεγχόμενους όρους και να έχει χαρακτήρα επιλεκτικό και περιορισμένο.
- 120 Όσον αφορά, στη συνέχεια, το άρθρο 21 του Nö NSchG, αρκεί να υπομνησθεί ότι το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας δεν προβλέπει λόγο παρεκκλίσεως υπέρ μιας εμπορικής εκμεταλλεύσεως γεωργικής ή δασοπονικής φύσεως.
- 121 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα της Αυστριακής Κυβερνήσεως, το αντλούμενο από τις διατάξεις της περί θήρας νομοθεσίας, επισημαίνεται ότι η εφαρμογή του άρθρου 20, παράγραφος 4, του Nö NSchG ενδέχεται να έχει ως συνέπεια παράβαση των άρθρων 12 έως 15 της οδηγίας και πέραν του τομέα της θήρας. Επίσης, μολονότι οι αρμόδιες αρχές τηρούν τις εθνικές διατάξεις περί προστασίας της φύσεως, τις σχετικές με την άσκηση της θήρας, ένα τέτοιο σύστημα ενδέχεται να έχει ως συνέπεια τη δημιουργία νομικού πλαισίου σύμφωνου προς το κοινοτικό δίκαιο, το οποίο εξαντλητικώς απαριθμεί τους επιτρεπόμενους λόγους παρεκκλίσεως. Πράγματι, το άρθρο 95 του NöJagdG δεν περιλαμβάνει αντίστοιχο πίνακα λόγων, αλλά περιορίζεται στην απαγόρευση ορισμένου αριθμού μεθόδων θήρας για ορισμένα ζωικά είδη.
- 122 Εκ των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας δεν είναι σύμφωνη προς το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας.
- 123 Συνεπώς, η προσφυγή της Επιτροπής είναι βάσιμη ως προς το σημείο αυτό.

— Αιτίαση σχετική με τη νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ

Εκτίμηση των διαδίκων

¹²⁴ Η Επιτροπή τονίζει ότι το άρθρο 34 του Sbg NSchG και το άρθρο 104, παράγραφος 4, του Sbg JagdG δεν επαναλαμβάνουν το κριτήριο της «διατηρήσεως σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως» του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας. Επίσης, οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 34, παράγραφος 1, σημεία 2 και 9, του Sbg NSchG λόγοι παρεκκλίσεως οι σχετικοί με την παραγωγή ποτών και την κατασκευή εγκαταστάσεων δεν εμπίπτουν σε κανέναν από τους λόγους του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας.

¹²⁵ Η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, καθόσον το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει τη δυνατότητα παρεκκλίσεως από τις απαγορεύσεις που επιβάλλει η οδηγία, θα ερχόταν σε αντίθεση προς τη λογική του συστήματος προστασίας η επιβολή υποχρεώσεως αποκαταστάσεως ικανοποιητικής καταστάσεως διατηρήσεως στο πλαίσιο διατάξεως σχετικής με τη χορήγηση κατά παρέκκλιση αδειών. Εξάλλου, το άρθρο 34, παράγραφος 3, του Sbg NSchG είναι περιοριστικότερο του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας, καθόσον οποιοδήποτε κατά παρέκκλιση μέτρο πρέπει να αποβλέπει στην αποτροπή χειροτερεύσεως των φυτικών ή ζωικών ειδών που διαβιούν εντός της οικείας ζώνης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

¹²⁶ Παρατηρείται ότι η κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας «διατήρηση σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως» αφορά την κατάσταση που ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο θ', και η οποία περιλαμβάνει, αφενός, γενικά στοιχεία αναφερόμενα στο πρώτο εδάφιο του σημείου αυτού και, αφ' ετέρου, ορισμένα

κριτήρια σωρευτικής φύσεως. Όπως προκύπτει από τη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, απόκειται στα κράτη μέλη να μεταφέρουν τις έννοιες αυτές στην εσωτερική τους νομοθεσία με την απαιτούμενη νομική ακρίβεια.

127 Αντιθέτως, το άρθρο 104, παράγραφος 4, του Sbg JagdG προβλέπει ότι κατά παρέκκλιση άδειες χορηγούνται «εφόσον δεν τίθεται σε κίνδυνο ο πληθυσμός του οικείου αγρίου είδους». Η διάταξη αυτή διαφοροποιείται από το σύστημα προστασίας που προβλέπει η οδηγία, δεδομένου ότι παρέχει τη δυνατότητα παρεκκλίσεων από τις απαγορεύσεις της αρχής χωρίς να τις εξαρτά από την επιταγή της διατηρήσεως των οικείων πληθυσμών ειδών σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως.

128 Όσον αφορά το άρθρο 34, παράγραφος 1, του Sbg NSchG, οι δικαιολογητικοί λόγοι που αφορούν, αντιστοίχως, την παραγωγή ποτών και την κατασκευή εγκαταστάσεων δεν εμπίπτουν σε κανένα από τους εξαντλητικώς απαριθμούμενους στο άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας λόγους.

129 Επομένως, η προβαλλόμενη παράβαση πρέπει να θεωρηθεί ως αποδεδειγμένη.

Παράβαση του άρθρου 22, στοιχείο β', της οδηγίας στο ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας.

— Επιχειρήματα των διαδίκων

130 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το άρθρο 17, παράγραφος 5, του Nö NSchG εξαρτά τη χορήγηση αδειάς εισαγωγής μη αυτόχθονων ειδών από ένα κριτήριο μη

προβλεπόμενο από την οδηγία, δηλαδή από το να μην είναι ο ενδεχόμενος κίνδυνος «διαρκής». Επίσης, η διάταξη αυτή δεν απαγορεύει οποιαδήποτε προσβολή των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της αυτόχθονης άγριας πανίδας και χλωρίδας οφειλόμενης στην εκ προθέσεως εισαγωγή μη αυτόχθονων ειδών.

- ¹³¹ Η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο μιας ερμηνείας του άρθρου 17, παράγραφος 5, του Nö NSchG σύμφωνης προς την οδηγία, η άδεια εισαγωγής στο φυσικό περιβάλλον ενός μη αυτόχθονος είδους ή ενός είδους μη προσαρμοσμένου στις τοπικές συνθήκες δεν θα χορηγείται σε περίπτωση κατά την οποία η παρέμβαση αυτή προξενεί ζημία στην αυτόχθονη πανίδα και χλωρίδα.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- ¹³² Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 17, παράγραφος 5, του Nö NSchG επιτρέπει την εκ προθέσεως εισαγωγή ζωικών ή φυτικών, μη αυτόχθονων, ειδών υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει διαρκής προσβολή των φυσικών οικοτόπων και της αυτόχθονης άγριας πανίδας και χλωρίδας.

- ¹³³ Μία τέτοια ρύθμιση, όμως, δεν συνιστά ορθή μεταφορά του συστήματος προστασίας που προβλέπει η οδηγία. Πράγματι, το σύστημα αυτό απαιτεί όπως οποιοδήποτε κατά παρέκκλιση χορηγούμενο μέτρο τηρεί τις προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 22, στοιχείο β', της οδηγίας, ιδίως εκείνη κατά την οποία δεν επιτρέπεται η χορήγηση αδειάς παρά μόνο εφόσον αυτή δεν συνεπάγεται κανένα κίνδυνο για τους φυσικούς οικοτόπους.

- 134 Επιβάλλεται σχετικώς να τονισθεί ότι η έκφραση «καμία ζημία» συνιστά σχετική με την προστασία απαίτηση η οποία είναι σαφής και η οποία βαίνει πέραν εκείνης που προβλέπει το άρθρο 17, παράγραφος 5, του Nö NSchG.
- 135 Συνεπώς, η προβαλλόμενη παράβαση πρέπει να θεωρηθεί ως αποδειχθείσα.
- 136 Εκ των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 1, από το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, από τα άρθρα 12 και 13, καθώς και από το άρθρο 16, παράγραφος 1, και το άρθρο 22, στοιχείο β', της οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 137 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Δημοκρατίας της Αυστρίας, αυτή δε ηττήθηκε ως προς τους κυριότερους ισχυρισμούς της, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.
- 138 Όσον αφορά τους λόγους παραβάσεως που περιήχοντο στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο και από τους οποίους παραιτήθηκε η Επιτροπή σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η παραίτηση από τις σχετικές αιτιάσεις έγινε κατόπιν τροποποίησης των αντίστοιχων εθνικών νομοθετημάτων.

Επομένως, η παραίτηση αυτή καταλογίζεται στην καθής, δεδομένου ότι μόνο μετά την πάροδο της σχετικής προθεσμίας οι διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας προσαρμόστηκαν προς τις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 69, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας, πρέπει, κατά συνέπεια, να καταδικαστεί η Δημοκρατία της Αυστρίας στο σύνολο των εξόδων της παρούσας δίκης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Η Δημοκρατία της Αυστρίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 1, στοιχεία ε', ζ' και ιβ', από το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, από τα άρθρα 12 και 13, καθώς και από το άρθρο 16, παράγραφος 1, και από το άρθρο 22, στοιχείο β', της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.
- 2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 3) Καταδικάζει τη Δημοκρατία της Αυστρίας στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)